

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 2. decembra 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 140.

Novemberska mednarodna gospodarska konferenca v Ženevi.

Vprašanje prednostnih carin za žito iz podonavskih držav. — Problem znižanja carin na tekstilno blago. — Uveljavljanje carinskega premirja in konvencije o uvoznih in izvoznih prepovedih in omejitvah.

Koncem lanske zime se je sestala v Ženevi konferenca evropskih držav, da razpravlja o problemu ustaljenja gospodarskih odnosov. Hotelo se je doseči sporazum na tej bazi, da bi se evropske države za gotovo dobo odpovedale vsakemu povečanju uvoznih carin, da bi se na ta način doseglo gospodarsko premirje, ki naj bi omogočilo odstranitev sedanjih trgovinskih ovir in težav. Dolga in napeta so bila posvetovanja in namesto konvencije o carinskem premirju je bil rezultat razprav, da se je sklenila trgovinska konvencija, po kateri naj bi se povišanje carin omejilo le na primere največje gospodarske nujnosti.

Razvoj dogodkov je kmalu pokazal, da je praksa trgovinske politike popolnoma nasprotna onemu, kar se je hotelo doseči na prvi konferenci. Tekom devetih mesecev, ki so potekali od te konference, so skoro vse države srednje Evrope bistveno povečale uvozne carine in s tem položaj še bolj poostriale. Vendar se je pričakovalo, da bo teža agrarne krize na eni strani, ki vlada v agrarnih državah vzhodne Evrope, ter depresija, ki se pojavlja v velikih dimenzijah v industrijskih državah srednje, zapadne in severne Evrope, vodila k iztreznjenju in zblizala prizadete narode, da skusa sporazumno zboljšati svoje ekonomske prilike.

Pod temi vtisi in razmerami se je sestala 17. novembra v Ženevi druga ekonomska konferenca, ki je imela nalogo, da nadaljuje započeto delo prve konference. Ekonomski komitet Društva Narodov je bil stavljen na podlagi razprav na jesenski skupščini Lige narodov in na podlagi pismenih predlogov, ki jih je bil prejel od posameznih vlad, na dnevni red novemberske konference pet točk.

1. Predvsem naj bi konferenca skusala, da se omogoči čimprejše uveljavljanje mednarodne konvencije o uvoznih in izvoznih prepovedih in omejitvah, ki je bila že pred tremi leti sklenjena.

2. Nadalje je bila naloga konference, da pripravi teren za uveljavljanje mednarodne trgovinske konvencije z dne 24. marca t. l. in pridobi zanjo čimvečje število držav.

3. Obenem naj bi se nadaljevala pri tej prilici posvetovanja o postopanju s tujci, da se zaključi nedovršeno delo zadnje pariške konference.

4. Končno je imela razpravljati konferenca o carinsko-tarifnih pogajanjih v svrhu znižanja carin in olajšanja trgovskega prometa za tekstilno blago in stroje.

5. Na zadnjem mestu se je nahajal še predlog ekonomskega komiteta glede razprave o prednostnem carinskem režimu za žito iz držav vzhodne Evrope, ki je našo delegacijo najbolj interesiral.

Splošna debata je pokazala, da je današnja Evropa kljub vsej dezolantnosti prilik še daleč od tega, da bi uveljavila konvencijo proti povišanju carin in sporazum za ukinitvev prepovedi. Pri vseh lepih besedah

vljudnosti in obzirnosti noče nikdo dati prvi iz rok v sedanjih nestalnih prilikah zadnjega orožja, da brani svoje gospodarske interese s temi radikalnimi sredstvi, ki se jih danes večina evropskih držav v svoji politiki še vedno prav brezobzirno poslužuje. Držanje delegacij iz industrijskih držav in izjave, ki so bile tu podane, vzbujajo črne poglede v bodočnost.

Industrijske države bi rade pojačale in zaščitile svojo agrarno produkcijo, se zapirajo vedno bolj proti uvozu iz agrarnih držav, pri tem pa želijo, da naj bi se zadnje ne industrijske države, marveč ostale stalen klient njihove industrije. Kolizija interesov, ki se tu pojavlja, je posebno komplicirana radi različnosti ekonomske zrelosti in razvitosti evropskih držav, različnosti njihovih sirovinskih bogastev in virov ter radi različnosti orijentacije in interesnih ozirov zunanje trgovine posameznih evropskih držav. Čim bolj se človek poglobi v podrobnosti, tem bolj ima občutek, da je problem skoraj nerešljiv. Mora se priznati, da ni manjkalo naporov, da se najde skupna in enotna formula za te nasprotujoče si interese, toda dobra volja pri težkem položaju današnjih dni ne zadostuje za rešitev teh velikih vprašanj.

Angleži so bili pokrenili vprašanje znižanja carin na tekstilije in stroje. Popolnoma pojmljivo, saj je njihova industrija v težki krizi in milijon brezposelnih delavcev tudi ni mala stvar. Angleži postavljajo to zahtevo enostransko, pri tem pa sami uvažajo

eno zaščitno carino za drugo. Enkrat na ure, drugič na hmelj, ki je danes že popolnoma prohibitivna. Žirirajo se na zunan kot klasični libre-échangisti, dasi so v praksi že davno prešli na zaščitni sistem. Naravno, da se je prvo pojavilo vprašanje, kaj lahko Angleži nudijo kot kompenzacijo za znižanje tekstilnih carin. In na tem vprašanju se je zaenkrat razbilo vse.

Vprašanje preferencialnih carin za žito in agrarne produkte se je bilo pojavilo že na spomladanski konferenci. Interesantno je, da je oni, ki je bil spomladati avtor te ideje, sedaj s popolno resnostjo izjavil, da je bil že od prvega početka prepričan, da je ta ideja neizvedljiva in nemogoča. Naši agrarci so polagali na tak preferencialni postopek velikansko važnost. Videli so v njem odrešitev našega kmeta, spas naše agrarne krize. Celo poletje so se pripravljali na to bitko. Konference v Varšavi, Bukarešti in Beogradu so imele utrditi agrarno fronto za ženevsko konferenco. Toda v Ženevi se je ta fronta pokazala kot vrlo slaba in nezanesljiva. Pa tudi če bi bila še tako borbena, nima nobenega izgleda na uspeh. Ženevska konferenca pomeni za naše agrarce trpko razočaranje, ki pa je moralo priti, in bolje, da je prišlo sedaj, kakor da bi še naprej živeli v iluzijah v tem pogledu. Mi eksportiramo, kadar je prav dobra letina, okrog 20% celokupnega donosa žita, in za to, da bi dobili malo popusta za ta neznamenit procent žita, ki pomeni n. pr. v Nemčiji 1—2% njegove konzuma, naj bi padle naše industrijske carine? Kratkovidna in neodgovorna politika bi to bila in našega poljedelca s tako politiko tudi ne bi mogli rešiti.

Ženevska ekonomska konferenca je za nas morda trpko izkustvo, ali dobra šola in bilo bi želeli, da končno vendar usmerimo svojo politiko v pravo, ki je za nas edino mogoč in pravičen, in po programu, ki ga je že jeseni sprejel izvozniški kongres v Beogradu.

Nameravane važne reforme v železniškem prometu.

V ministrstvu za promet se sestavlja načrt za popolno reformo celokupne naše prometne politike.

Med prvimi reformami, ki se bodo izvedle, bo uvedba motornih vlakov na posameznih najbolj frekventiranih lokalnih progah, ki niso posebno primerne za težke vlake. Ta reforma bo izvršena najdalje v teku enega leta.

Kakor smo v našem listu že opetovano pisali, se za uvedbo motornih vlakov na področju ljubljanske direkcije že dolga leta prav intenzivno prizadeva naša Zbornica za TOI.

Obenem namerava prometno ministrstvo v lastni režiji uvesti avtobusne proge, zlasti tam kjer ni ugodnih železniških zvez. To vprašanje bo rešeno že v teku enega meseca in bo v okrilju prometnega ministrstva ustanovljen poseben odsek za avtomobilski promet.

novljen poseben odsek za avtomobilski promet.

V zvezi s splošno reformo je v načrtu tudi povečanje higijene v vlakih, ojačanje vagonov III. razreda in povečanje brzine osebnih in brzih vlakov.

S pomočjo novih brzovoznih lokomotiv, ki bodo dobavljene v bližnji bodočnosti bo mogoče povečati brzino vlakov na 80 do 100 km. V zvezi s tem se bo pojačal tudi gornji ustroj prog in primerno opremlje vse večje postaje z modernimi signalnimi aparati. Na ta način se bo povečala hitrost vlakov tako, da bo trajala vožnja z brzovlakom med Beogradom in Zagrebom največ 7 in pol ure. Za ta dela je že zasiguran kredit v znesku 100 milijonov dinarjev.

VLOGE PRI BANKAH V JUGOSLAVIJI.

Bančna zveza Vojvodine priobčuje v svojem letnem poročilu statistične podatke o vlogah pri jugoslovanskih bankah, ne glede na hranilnice. Na koncu leta 1929 so znašale bančne hranilne vloge v vsej državi 12451 milijonov dinarjev. V Srbiji in Črni gori jih je bilo za 3740 milijonov, v Hrvaški-Slavoniji 4326 milijonov, v Bosni-Hercegovini 440 milijonov, v Vojvodini 1510 milijonov,

v Dalmaciji 1722 milijonov, v Sloveniji 713 milijonov. Nizko število Slovenije rezultira iz dejstva, da nalaga ljudstvo tukaj svoje prihranke pretežno v hranilnicah, kjer jih je bilo na koncu preteklega leta za 2500 mil. Din.

* * *

Direkcija Državne rečne plovbe bo nakupila večje število remorkerjev in vlačilcev ter nekaj večjih ladij za osebni promet, ki se na plovih rekah Jugoslavije od leta do leta bolj razvija.

Važno gospodarsko vprašanje.

Danes se povsod govori in piše o gospodarski krizi in kot glavni njen vzrok se navadno označuje hiperprodukcija oziroma nizke cene. Navadno pa se pri tem pozablja, da ta gospodarska kriza ne nastopa v vseh državah z enako močjo in kar je glavno, da ne bodo izšle vse države iz nje z enakimi posledicami.

Precej pripomore h gospodarski krizi pri nas činjenica, na katero mi skoro vedno pozabljamo; statistika našega uvoza označuje med drugim blagom tudi krompir, sadje, mak, oves itd., torej predmete, katerih je najti oziroma bi jih morali najti v naši državi v izobilju in ki tako popolnoma po nepotrebnem doprinašajo svoj delež k pasivnosti naše trgovinske bilance.

Zakaj je temu tako? Tako vprašuje v »Trgovinskem glasniku« g. ing. M. Obradović in tako-le odgovarja:

Naši poljedelci niso dovolj strokovno izobraženi, da bi znali z ozirom na dane pogoje svoje pridelke primerno vnovčiti, oziroma da bi znali svojo produkcijo preorijentirati v smislu, kakršnega zahtevajo današnje gospodarske prilike. Ne smemo pozabiti, da se od današnjih poljedelcev zahteva veliko več izobrazbe v pogledu produkcije in kupoprodaje, kakor jo imajo povprečno naši poljedelci.

Navadno se rešuje danes poljedelska kriza tako, da se pravi poljedelec: producira z istimi produkcijskimi stroški več in boljše. Pri tem pa pozabljamo, da je za to potrebna večja izobrazba, a s to so združene večje potrebe in s temi večji izdatki za njih zadovoljitev. Če hoče te višje izdatke kriti, mora vnovčiti svoje produkte po višji ceni, za kar je zopet potrebna primerna usposobljenost.

Kako naj naš poljedelec, ki stoji na razmeroma nizki stopnji strokovne izobrazbe, izvršuje in razume navodila, ki mu jih dajejo teoretično za to izobraženi absolventi univerz?

Z eno besedo: dajte poljedelcu večjo izobrazbo, pa bo vedno lahko ukrenil, bodisi sam ali po navodilu drugih, kar bo potrebno in koristno za njegovo in s tem celokupno gospodarstvo.

Odstotek poljedelcev z višjo, srednjo ali nižjo šolo je pri nas tako majhen, da skoro niti v poštev ne pride. Zlasti je majhen procent onih poljedelcev, ki so poklicani, da se praktično udeležujejo, t. j. onih, ki imajo srednjo ali nižjo šolo.

Sledeča statistika nam kaže, v kakšnem razmerju se nahajamo mi nampram drugim narodom v tem pogledu:

Število poljedelcev, ki odpade na eno poljedelsko šolo

Jugoslavija	476.000
Evropska Rusija	240.000
Rumunija	154.000
Bolgarija	138.000
Panska	29.474
Švica	27.000
Nemčija	25.653
Švedska	25.400
Čehoslovaška	25.150
U. S. A.	18.000
Norveška	6.227
Belgija	2.572
Kanada	1.819
Japonska	1.586

Iz teh podatkov je razvidno, da stojimo mi na najslabšem mestu; zato je razumljiva težka borba, ki jo moramo vojevati s konkurenco drugih držav. Noben argument ne more bolj jasno govoriti za ustanavljanje poljedelskih šol kot baš ta statistika.

Odbor za pospeševanje terminskih poslov.

Novoustanovljeni odbor za pospeševanje terminskih poslov, ki je bil ustanovljen pri Mednarodni trgovski zbornici v Parizu, je imel pretekli teden svojo prvo sejo. Na seji so bili razen članov odbora tudi predstavniki trgovskih krogov Kanade, Zedinjenih držav Severne Amerike, Francije, Madžarske, Indije in Holandske tako, da so sedaj zastopana skoro vsa terminska tržišča.

Ta odbor si je nadel nalogo, da prouči vse dobre in slabe strani terminskih poslov in da skupaj z ekonomsko sekcijo Društva narodov započne akcijo za ukinitev vseh tozadevnih zakonskih predpisov, ki bi ovirali uspešen razvoj terminskih poslov. Pa tudi, da započne akcijo, da se ukinejo vsi predpisi, ki ščitijo neskrupulozne dolžnike, da lahko izbegnejo posledicam njihovih nepoštenih terminskih transakcij.

Odbor je sporočil vsem državnim odborom Mednarodne trgovske zbornice, da je ž e pripravljen potrebno gradivo o vseh teh vprašanjih. Sicer pa se bo govorilo o vseh teh vprašanjih tudi na prihodnjem kongresu Mednarodne trgovske zbornice, ki se bo vršil začetkom prihodnjega leta v Washingtonu.

O ŽITNEM EKSPORTU JUGOSLAVIJE

si da poročati »Prager Presse« iz Beograda sledeče: Po poročilu jugoslovanske Privil. d. d. za eksport agrarnih produktov se je družbi posrečilo, da je kljub padajočim pšeničnim cenam prodala velike množine srbske in bosanske pšenice na srednjeevropskih trgih po ugodnih cenah. Zapadnoevropski trgi, na katerih je padla cena jugoslovanske pšenice od 150 Din v sredi septembra na 100 Din v oktobru, je morala vsled velike konkurence prekomorske, ruske in rumunske pšenice izpasti vsaka kombinacija. Vsled okolnosti, da je prevzela jugoslovanska vlada riziko za žitno terminsko trgovino, je mogla omenjena družba prevzeti vso v Jugoslaviji v nakup stavljeno pšenico. Tudi jugoslovanska koroza se je mogla placirati na srednjeevropskih trgih po mnogo ugodnejših cenah kot na zapadnoevropskih.

* * *

INSOLVENTNOST NA OGRSKEM RASTE.

Gospodarska kriza se na Ogrskem pozna zmeraj bolj. Insolventnih slučajev, ki so dovedli do napovedi konkurzov, je bilo v prvih devetih lanskim mesecih 1399 ob skupni glavnici 83.4 mil. pengő; v 312 slučajih je prišlo do prisilne likvidacije, ker se ni mogla doseči poravnava. V letošnjih mesecih jan.-sept. je število konkurznih napovedi naraslo za 31.16%, vrednost zneskov za 10.2% in število prisilnih likvidacij za 26.6%.

* * *

AVSTRIJSKI VELETRGOVSKI INDEKS.

V novembru je padel indeks cen v veletrgovini od 112 na 110, kar je najnižje stanje po stabilizaciji. Indeks živilskih cen je pa ostal od septembra dalje nespremenjen pri 110. Nazadovane veletrgovskega indeksa je posledica nadaljnjega padanja cen v pšenici, rži, korozi, svinjini, teletini, lanu, džuti, petroleju, bencinu, lesu, bakru, niklju in aluminiju. Zvišanje je nastopilo le v sladkorju, bombažu in kavčuku.

* * *

TRANSPORT ŽIVINE IN PERUTNINE.

Industrijska zbornica v Beogradu je naslovila na ministra poljedelstva in financ vlogo, v kateri zahteva prepoved klanja živine od strani slučajnostnih klavcev in poostrena veterinarsko-policijska kontrola za vse pošiljatve, zlasti od zaklane perutnine. Zbornica poudarja, da pripravljajo živino, zlasti perutnino za izvoz, pogosto nestrokovno osebe na nepravilen način. Pod tem trpi ugled našega izvoza. Poleg tega se taki klavci odtegnjejo davčnim obveznostim. — Generalna direkcija državnih železnic poroča, da so spremljevalci perutninskih transportov v zadnjem času večkrat vrgli obolelo ali crknjeno perutnino iz vlaka ven. Tako postopanje nasprotuje veterinarsko-policijskim predpisom. Taki kosi se smejo odstraniti iz vagona le v prisotnosti pristojnega veterinarja. V bodoče bodo spremljevalci, ki delajo proti predpisom odstranjeni iz vagonov.

Možnosti eksporta moke.

Poročilo iz Zagreba pravi: Prodaja ogrske moke naletela na Dunaju na velike težkoče. Peki odklanjajo celo najboljše marke i niščejo dražjo kanadsko moko, ki je pač mnogo boljša. Lepilna vsebina ogrskih vrst moke je letos zelo slaba in vse kemične — pač neškodljive — primesi ne morejo napraviti onega hitrega vzhajanja testa kot je ta pri ameriški moki. Dunajskim pekom je izbora kvaliteta moke iz nekaterih jugoslovanskih mlinov že znana; saj v nekaterih obmejnih mestih, kot n. pr. v Celovecu, našo dobro moko radi kupujejo. Dalje noter v Avstrijo so ovira visoke voznine. Sicer pa jugoslovansko kvalitetno moko na Dunaju radi kupujejo, a razlika 40 par napram ogrski moki je pri vsej kvaliteti prevelika. Kako temu odpomoči?

Z ustanovitvijo Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov so imeli namen, da dvignejo domačo ceno pšenice in koroze z velikim eksportom. Ta družba ima delniško glavnico 300 mil. Din in ima zajamčeno 8-odstotno obrestovanje od države, ki je njen največji delničar. Poleg tega dobiva družba letni prispevek 15 mil. Din, tako da ima na razpolago letnih 39 mil. Din za zvišanje domačih cen. Uspehi družbe se bodo morali šele pokazati. Vemo, da se slavonska pšenica za 1.20 Din ne da prodati in da se dobijo najfinišje pšenične kvalitete Bačke po Din 1.35 do 1.40. Kako je s

keruzo? Tu opazimo pravi debakel v cenah. Govorili so, da se bo Priv. d. d., ki razpolaga poleg omenjenih doneskov tudi z velikimi voznimi olajšavami, pečala tudi z eksportom moke, da prepreči polom naše mlinске industrije. Ogrska vlada je že davno dala svojim mlinom takšne olajšave, da se morejo kljub slabi kvaliteti in visoki avstrijski carini vsled svojih nizkih cen kolikor toliko upirati kanadski provenienci.

Nastane vprašanje, kdaj bo naša eksportna družba faktično pričela z izvozom moke. Na domače pšenične cene vpliva eksport moke odločno ugodneje kot dosedanja nakupi eksportne družbe, ki so se gibali zmeraj v okviru padajočih pšeničnih cen. Nujno potrebno je zanimanje za veliko industrijo, ki zaposluje tisoče delavcev, ki razpolaga z milijardno glavnico in ki je bila še pred dvema letoma davčno zelo močna. Sedaj, ko je sezija že tako napredovala, bi se moglo eksportirati v Avstrijo do nove kampanje še zmeraj par tisoč vagonov fine moke, s čimer bi bilo vse tarnanje mlinске industrije pri kraju. 39 milijonov Din žrtvuje država za zvišanje žitnih cen. Na uspeh je treba, kot rečeno, še čakati. Od te velike svote naj bi se dalo nekaj v prilog mliniski industriji in prav gotovo se bo razvil eksport moke. Če bi se mlinška industrija podprla, bi bil uspeh zajamčen in bi ne šlo samo za eksperiment.

Razvoj čehoslovaških financ.

Čehoslovaški finančni minister dr. Engliš je imel pretekli teden v Pragi predavanje o razvoju čehoslovaških financ. V tem predavanju je razdelil ves razvoj na pet razdobj.

Prvo razdobje je razdobje dekreta leta 1918 in 1919. Čehoslovaška se nahaja v tej dobi v tipični povojni izčrpanosti: izdatki so bili vedno večji, dohodki manjši in tako se je pojavila kriza. Tudi ni še bilo prave organizacije čeških financ: centrala za Čehoslovaško je še vedno bila na Dunaju. Da bi jo ločili od avstrijske valute so kolekovali bankovce in istočasno jih odtegnili prometu za 50%. Hoteli so s to deflacijo uplovati na padec cen, a zaželjene posledice so kljub temu izostale. Uvedli so nato davke na imovino, ki pa tudi ni dosti zalegel, kajti cene so še nadalje rastle. Pač pa je bila s tem davkom uvedena dobra valutarna administracija.

Drugo razdobje je razdobje stabilizacije v letih 1920 in 1921. Karakteristično za to dobo je finančno ravnotežje brez inflacije valute na osnovi neodločnih kreditov, prilagoditve starih davkov padcu vrednosti denarne enote in upjelave novih davkov. Radi mobilizacije proti Madžarski je nastala kriza državnih financ in vsled tega je tudi propadla ideja uporabe sladkornih deviz za stabilizacijo valute. V tej dobi sta bila državni budžet in državna ekonomija aktivna.

Tretje razdobje, je razdobje deflacije v letih 1922—1925. To je bila doba, v kateri je čehoslovaška valuta skakala in o kateri se je razpravljalo ali naj se uvede deflacijsko politiko ali stabilizacijsko; zmagala je ideja stabilizacijske politike. Nestabilnost valute je povzročila težko krizo v produkciji, nezaposlenosti, krizo čehoslovaškega bankarstva in končno državnih financ samih.

Četrto razdobje od leta 1926 do leta 1930 je poteklo v znamenju stabilizacije valute in konsolidacije financ. Utrdil se je princip stabilnosti budžeta, rešil se je problem znižanja obrestne mere, znižali so se državni dolгови, izvedla se je reforma direktnih davkov in izvršile so se neke ugodnosti pri indirektnih davkih. Reforma direktnih davkov se je izvršila iz razloga, ker je bila to prva stopnja do deflacije in ker je bilo treba pomagati domači produkciji in ustvariti kapitala. Znano je namreč, da znižanje direktnih davkov indirektno daje možnost, da čehoslovaški predmeti lahko konkurirajo z inozemskimi, medtem

ko znižanje indirektnih davkov direktno ovira tako konkurenco. Te mere so se izkazale kot zelo uspešne in država si je v tej dobi nabrala precejšnje rezerve za bodočnost.

Sedaj se nahaja Čehoslovaška v dobi deflacije, ki se izraža v njenem budžetu za leto 1931. Kriza, ki vlada po drugih državah, se občuti tudi na Čehoslovaškem. Vzrok te splošne krize je v glavnem v deflaciji zlata in šele v drugi vrsti v produktivnosti. Ker se že Čehoslovaška nahaja v deflacijski krizi, zato mora gledati, da pride iz nje čimprej. Mora se prilagoditi vsem danim okolnostim in zlasti mora gledati, da spremeni svojo denarno organizacijo, ki je predpogoj za boljšo organizacijo produkcije. Čehoslovaška bi morala znižati javna bremena kljub temu, da se to žali bog danes obratno vrši. Minister dr. Engliš smatra za potrebno, da v prihodnjem letu začne novo stabilizacijsko ero in ponovno započne energično konsolidacijsko politiko.

ZAHTEVE GOZDARSKE INDUSTRIJE.

Zveza za trgovino in industrijo gozdarskih produktov v Zagrebu je poslala min. predsedniku vlogo glede agrarne reforme in prosi za ukinjenje vseh doležb glede gozdne reforme. Na gozdarsko ministrstvo je poslala zveza vlogo, v kateri protestira proti načinu izvedbe dolgoročnih gozdnih pogodb. Obravnava tudi splošno krizo v gozdarski industriji. Gozdni minister bo sklical glede teh vprašanj najbrž v kratkem anketo.

* * *

ZAŠČITNE BANČNE ODREDBE V RUMUNJI.

Vsled pogostih bančnih bankrotov v Rumuniji je vlada prisiljena, da podpre nove bančne ustanovitve z zakonitimi zaščitnimi odredbami in jim da s tem nekakšno jamstvo. Kakor beremo, bo zakon, ki ga pripravljajo, vseboval zlasti sledeče klavzule: za temeljno glavnico se predpiše zakoniti minimum, ozirajoč se na ustanovitveno okrožje in na akcijski radij banke; v svrhu zagotavljanja bančnih vlog in delnic se v bodoče zahteva, da se vsak član ravnateljstva izkaže z dolgoletnim izkuštvom v bankarstvu ter da tudi v čisto finančnem oziru nudi gotovo premoženjsko jamstvo; nadzorovalne pravice bančnega sveta se bodo razširile zlasti v tem pogledu. Tako upajo ustaviti bančne polumne, ki so zavzeli v zadnjem času večkrat naravnost katastrofalno obliko.

Po svetu

Tovarna ferromangana v Šibeniku je svoj obrat povečala in zaposluje sedaj okoli 500 delavcev.

Električne centrale v Vojvodini (Subotica, Senta, Stari Bečej, Vranjevo), ki so last ameriške finančne skupine Mac Daniel, bo kupil švedski vžigalčni trust. Kupna svota znaša 900.000 dol. Na kupčiji je udeležena tudi nemška AEG.

Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov je nakupila v zadnjem času večje množine pšenice po Din 125 do 143.

Volnena d. d. v Temišvaru, ena največjih rumunskih tovarn sukna, je zvišala delniško glavnico od 60 na 100 milijonov lejev.

Trgovska pegajanja med Jugoslavijo in Avstrijo se bodo nadaljevala v pričetku bodočega leta, kakor pravi poročilo z Dunaja.

Družba Citroën hoče baje znižati glavnico od 400 na 200 milijonov frankov. Njene delnice so v zadnjem času močno padle.

V pomoč nemškemu kmetijstvu hočejo zvišati carino na krmilni ječmen in vpeljati carino na pšenične otrobe.

Znižanje premogovnih cen v Nemčiji bo stopilo sedaj v veljavo; znaša povprečno 6 odstotkov.

Ameriška bakrena družba Anaconda Copper je sklenila 10odstotno produkcijsko omejitev, sledeč sedanji tendenci v produkciji bakra.

Bančnih insolventov v Franciji je bilo do konca preteklega tedna 15; med njimi je banka v Reimsu, vsled česar so tamonjnji vinogradniki resno ogroženi.

Carina na sladkor v Italiji je do 31. oktobra 1931 zvišana od 36 na 45 lir pri met. stotu.

Francoska in angleška banka sta sklenili dogovor glede zlate politike. — Govori se, da bo Francoska banka znižala obrestno mero na 2% in da se bodo v začetku leta 1931 placirala v Parizu v večjem številu mednarodna posojila.

Francoske ladjedelnice so se združile v Consortium National des Constructions Navales. Družb je 13 s 17 ladjedelnicami; delajo z glavnico 500 milijonov frankov. Deficiti se krijejo z državno subvencijo.

Češko hmeljarstvo se pripravlja na eksport v Ameriko, kjer se menda bliža konec prohibicije ali pa vsaj omiljenje. Ena največjih čeških hmeljarskih tvrdk je pričela v državi Newyork s potrebno organizacijo.

Položaj angleške tekstilne industrije se je nenadoma zboljšal, in sicer vsled novih naročil iz Indije. Doslej je dobilo delo okoli 20.000 brezposelnih tekstilnih delavcev.

Francoski kartel pločevine je provizorično podaljšal do 1. aprila 1931.

Znižanje cen za premog in za železniško vožnjo napoveduje ogrski trgovinski minister Bud.

Izvoz lanu iz Rusije je letos dosti manjši kot je bil prejšnja leta, s čimer so se dvignile tudi eksportne cene latvijskega lanu.

Konjunktura v Avstriji se je po poročilu Zavoda za konjunktorno raziskovanje v zadnjem času zopet poslabšala.

Svileno predilnico na zadržni podlagi bodo zgradili v Nemčiji v mestu Celle (Hannover). Začetna glavnica je določena z 1 milijonom mark. S tem skušajo dvigniti rejo sviloprejk in doseči boljše cene za kokone.

Belgijski trust cina Geomines je imel lani 7.200.000 funtov čistega dobička, letos pa samo 2.600.000. Vsled odpisov in dotacij za socialne naprave ne bo letos noben dividende, dočim je znašala lani 33.2 frankov na delnico.

Glede ustanovitve kmetijskih (poljedelskih) zbornic pri banovinskih upravah je izdelan v poljedelskem ministru zakonski načrt. Predložen bo v najkrajšem času ministrskemu predsedniku v odobrenje.

Mednarodna zveza surovega jekla se bo posvetovala 5. in 6. decembra v Parizu glede osnove nove baze za bodoče delovanje.

Ceno železa in železnine so znižale v zadnjem času številne evropske države.

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v »Trgovskem listu«.

Načrt zakona o javni zaščiti narodnega podmladka.

V eni izmed svojih zadnjih sej je Vrhovni zakonodajni svet razpravljati tudi o načrtu zakona o javni zaščiti narodnega podmladka.

Zakon vsebuje določila glede zaščite matere, dece in mladeži in sicer deca in mladine, ki nima v svoji družini nobene ali pa nezadostne zaščite. Družina deca in mladine v zmislu tega zakona obsega pri zakonskih: roditelje, praroditelje, strica, teta, teta in zadrugo, pri nezakonskih: mater in materine praroditelje. Dete v zmislu tega zakona je oseba od rojstva do zaključno 14. leta. Mladina pa od 14. leta do polnoletnosti.

Zaščita je ali polna ali pomožna. Do polne zaščite ima pravico deca in mladina, koja nima nikake zaščite niti v svoji družini, niti izven nje, do pomožne pa: 1. otroci in mladina, ki so v svoji družini nezadostno zaščiteni; 2. deca, ki ni preskrbljena v svoji, ampak v tuji družini; 3. deca, ki je v ustanovah privatne dečje zaščite brez pravice javnosti.

Javna zaščita narodnega podmladka obsega v prvi vrsti dolžnost vzdrževanja zvez med otrokom in roditeljem in zlasti zveze med materjo in dojenčkom, da štiti ženo med nosečnostjo, ob porodu in dojenjem, da z vsemi sredstvi skuša najti otroku roditelje, ako so iz kateregakoli razloga neznan; da z dobrim nasvetom ali s pomočjo oblasti zasigura detetu skrb roditeljev, koji zanemarijo svoje dolžnosti.

Ustanove za javno zaščito narodnega podmladka so: Šole za dečje zaščitne sestre, so državne ustanove. Šola je

praktična in teoretska, traja tri leta. Vsaka banovina mora v letnem proračunu predvideti najmanj tri stipendije za učenke te šole, ki morajo potem odslužiti dvakratni čas, za kojega so dobile stipendijo, v službi banovinske dečje zaščite. — Enoletni tečaj za dečje vzgojiteljice (negovateljice). — Šole za babice. — Periodični tečaji o higijeni za deco in žene pri dečjih zdravstvenih ustanovah. — Stalne razstave in muzeji za dečjo higijeno in higijeno zene, ki jih osnuje država na sedežu vsake banovine. — Potujoči tečaji z mobilnimi razstavami o higijeni žene in deca. — Posvetovalnice za noseče žene. — Posvetovalnice za matere dojenčkov in majhne deca. — Dečje poliklinike za brezplačno zdravljenje siromašnih bolnih otrok. — Kuhinja za dojenčke in malo deco. — Dispanzeri za matere, dojenčke in malo deco. — Šolske poliklinike. — Naselbine za dojenčke in malo deco. — Materinski in dečji domovi. — Domovi za šolsko deco in mladino. — Dečja zbirališča. — Zavodi za zdravstveno zaščito mater in deca se osnujejo na vsakem banovinskem sedežu najkasneje v 10 letih po uveljavljanju zakona. — Dečje bolnice. Na sedežu banovine mora biti najmanj 1 dečja bolnica ali vsaj odelenje z najmanj 150 posteljami. — Dečja zdravilišča, šole v naravi in ferialne kolonije. — Porodnišnice, bolnice in bolniška odelenja za ženske bolezni in porode morajo obstajati v vsaki banovini z najmanj 200 posteljami.

Organizacija javne zaščite deca.

Organi javne zaščite deca so: 1. Uradna zaščitilišča. — 2. Občinski uradi za zaščito deca. — 3. Banovinski uradi za zaščito deca in 4. Državni urad za zaščito narodnega podmladka.

nično znanstvo in knjigovodstvo (3 ure). Skupno je 9 tedenskih ur.

Z ozirom na nujno potrebo znanja nemščine je vodja šole zaprosil kr. bansko upravo, naj dovoli na šoli neobvezen pouk nemščine 3 ure tedensko, začenši od 1. decembra dalje, kakor jo je upeljala obrtno-nadaljevalna šola.

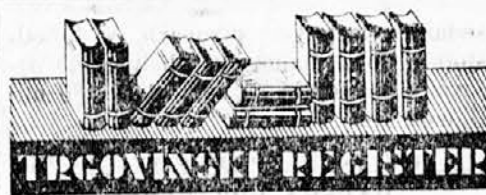
Pouk se vrši v sobi bivšega VI. razreda deške osnovne šole, in sicer vsak torek, sredo in petek, vselej od 15. do 18. ure.

Vajenci in vajeke kažejo mnogo zanimanja za šolo in obiskujejo redno predavanja. V prihodnjem šolskem letu bo na šoli odprt II. razred. Da bi bila oba razreda naenkrat odprta, je nemogoče, ker je premalo učencev. Zato se razreda vrstita.

ameriškim naročilom. Aluminium Co of America hoče dobaviti, kot se sliši, letno produkcijo ca. 10.0000 vagonov za Ameriko.

V pričetku leta 1929 je kupila nemška industrija aluminija vse delnice Jugoslovanske alum. d. d. v Šibeniku in je ustanovila v ta namen v Zagrebu Boksitno-kontinentalno d. d., ki razpolaga z boksitno produkcijo Aluminijeve d. d. v Kalun-Drnišu. Tu producirani boksit je daleko najboljši v Jugoslaviji. Dalje so dobili Nemci koncesijo iskanja v Sedramiću. Produkcija bi se mogla kmalu zvišati na letnih 200.000 ton. Jugoslovanska vlada zavzema napram nemškemu interesu za nadaljnje odkrivanje teh surovinskih virov vseskozi prijazno stališče, ker je znano, da Nemčija pridobljene produkcijske pravice tudi res izrabi in jih ne uporablja za objekt špekulacije, kot delajo to druge inozemske industrije.

Grčija za uvoz iz Rusije. »Hestia«, glasilo grškega zunanjega ministra, pišejo v daljšem članku, da o vstopu Grčije v gospodarsko Donavsko zvezo ni govora. Grčija je srednjemorska dežela in se ne more primerjati z deželami ob Donavi, ki producirajo v prvi vrsti žito. Zato se Grčija ruskemu žitnemu dumpingu ne bo upirala, temveč ga bo kot dežela, ki mora večino svoje žitne potrebe importirati iz inozemstva, izrabila. Poskus Donavske agrarne zveze je samo posledica začasne agrarne krize. Nasprotno so pa vzroki, ki so silili k ustanovitvi Balkanske zveze, trajne narave.

Vpisala se je nastopna firma:

822. Sedež: Celje. Dan vpisa: 12. novembra 1930. Besedilo slov. Peter Majdič-Merkur, kovinska, industrijska in trgovska družba z omejeno zavezo v Celju; nemško: Peter Majdič-Merkur, Metall-, Industrie- und Handelsgesellschaft mit beschränkter Haftung; francosko: Peter Majdič-Merkur, Société pour l'industrie et le commerce des métaux, à garantie limitée.

Obratni predmet:

a) nakup in prodaja na debelo in drobno železnine in železnih izdelkov, ter sploh kovin in kovinastih izdelkov, strojev, orodja vsake vrste, kakor tudi polizdelkov in surovin, ter uvoz in izvoz istih predmetov;

b) fabrikacija in izdelovanje železnega in sploh kovinastega orodja vsake vrste, strojev in polfabrikatov;

c) ustanavljanje delavnic in tvornic za železne in druge kovinaste izdelke;

d) ustanavljanje podružnic;

e) prevzem trgovskih in industrijskih podjetij tvrdke Peter Majdič v Celju;

f) nakup in prevzem nepremičnin, zgradb in zemljišč, sposobnih za uporabo ali pomoč pri izvrševanju zgoraj omenjenih obratov in podjetij.

Družbena pogodba z dne 2. novembra 1930.

Višina osnovne glavnice: 5.000.000 dinarjev.

Na to vplačani znesek v gotovini: 5 milijonov Din.

Poslovodje: Peter Majdič, veleindustrialec v Celju—Spodnja Hudinja, Anica Robič, soproga primarija v Mariboru, Petka Jokšič, soproga trgovca v Beogradu, Ruša Kunej, podjetnica v Spodnji Hudinji, Milena Juvanič, soproga uradnika Narodne banke v Mariboru, in Deša Majdič, zasebnica v Spodnji Hudinji.

Za namestovanje upravičen: kolektivno trije poslovodje.

Podpis firme: Besedilo firme podpisujejo skupno trije poslovodje, pri vsaki kupčiji nad 100.000 Din skupne vrednosti pa kolektivno štirje poslovodje.

Namesto enega poslovodja sme kolektivno z dvema poslovodjema sopolpisovati firmo tudi eventualno nastavljeni prokurist.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni firmi:

817. Sedež: Murska Sobota. Dan vpisa: 13. novembra 1930. Besedilo: Trgovska družba »Mura«, družba z o. z. v Murski Soboti.

Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Besedilo likvidacijske firme: Trgovska družba »Mura«, družba z o. z. v Murski Soboti v likvidaciji.

Likvidator: Čeh Franc, trgovec in posestnik v Murski Soboti.

818. Sedež: Ljubljana. Dan vpisa: 15. novembra 1930. Besedilo: Tiskarna »Slovenija«, družba z o. z.

Vsled sklepa občnega zbora z dne 3. novembra 1930., opr. št. 17.297, se je spremenila družabna pogodba z dne 7. oktobra 1926., opr. št. 5129, v točkah »Drugič«, »Četrtrič«, »Petič«, »Šestič«, »Desetič« in »Trinajstič«.

Osnovna glavnica se je povišala od Din 12.000— na Din 100.000— in je v gotovini popolnoma vplačana.

Vpiše se poslovodja Lapajne Fran, tiskar v Ljubljani, Florjanska ulica 13.

819. Sedež: Ljubljana. Dan vpisa: 17. novembra 1930. Besedilo: Izdelovalnica in prodaja slaščičarskih in medicinskih izdelkov Vitek & Co., družba z o. z.

Vsled sklepa občnega zbora z dne 23. septembra 1930., opr. št. 3050, se je spremenila družabna pogodba z dne 4. julija 1928., opr. št. 1324, v odstavkih Šestič, Sedmič in Osmič.

Družbo zastopata in njeno tvrdko podpisujeta po dva poslovodja kolektivno na ta način, da pristavljata pod natisneno ali s pečatom odtisnjeno ali od kogarkoli pisano besedilo tvrdke svoja podpisa.

Osnovna glavnica se je povišala od

Din 20.000— na Din 30.000— in je v gotovini popolnoma vplačana.

Izbrise se poslovodja Kraupner Richard. Vpišeta se poslovodji: Kralj Ivan, trgovec v Ljubljani, Stari trg št. 17, in Štolfa Fran, trgovec v Ljubljani, Šmartinska cesta št. 26.

NASELITEV OPTANTOV.

V gradbenem ministrstvu je izgotovljen načrt glede naselitve optantov, prostovoljcev in izseljencev v Bečkereku in okolici. Za naselivne namene bodo zgradili tam tudi poslopja. Še letos hočejo naseliti 600 družin. V prihodnjem letu pa hočejo pričeti z naselitvijo vsega obmejnega pasu v Vojvodini. Prav tako bodo nove naseljence dobili v bodočih letih tudi južni kraji Jugoslavije.

* * *

NAMESTO VAGONOV POLJEDELSKO ORODJE.

»Vreme« je poročalo, da se bodo zastopniki jugoslovanskih tovarn vagonov posvetovali v Brodu glede prelevitve od fabrikacije vagonov na fabrikacijo poljedelskih strojev. Država bi to preuredbo podpirala s prispevki ter bi tudi stroje in drugo, kar je potrebno za fabrikacijo poljedelskih strojev, proglasila kot prosto carine. V velikem obsegu je tako preureditev izvršil Krupp, a od topov na vagona.

* * *

STANOVANJA ZA ŽELEZNIČARJE.

Prometno ministrstvo je izdelalo načrt glede kolikor mogoče hitre zgradbe stanovanj za železničarje pri vseh železniških direkcijah. Dalje hočejo zgraditi v železniških središčih, kjer se vršijo pogoste osebne zamenjave, stanovanjske hiše za železničarje (kaserne), tako v Vinkovcih, Skoplju, Zagrebu in Sarajevu. Stanovanja za železničarje bodo zgradili v Zagrebu, Beogradu, Ljubljani in Sarajevu.

Obtok bankovcev v Jugoslaviji znaša po zadnjem izkazu Narodne banke 5214 mil. Din; kovinsko kritje je izkazano z 286 milijoni Din, dolg države s ca 3 milijardami Din.

Kožni sejmi v Ljubljani.

Dne 26. januarja 1931 se vrši v prostorih Ljubljanskega velesejma zopet velika dražba kož vseh vrst divjadi. Priredi jo lovska prodajna organizacija »Divja koža«, katere skrb in naloga je, da naša dobra kožuhovina doseže svoji vrednosti primerne cene. Pred vojno ni prišla Ljubljana v zvezi z drugimi deželami bivše Avstrije v poštev kot zbirališče kožuhovine iz več pokrajin. Vsaka pokrajina je prodajala zase in tudi na Kranjskem je prodajal vsakdo posamezno, kakor je pač mogel in znal. Gorenjci so prodajali na Koroško, dolensko blago so kupovali Štajerci, Notranjci pa so trgovali s Trstom. Največ naše kožuhovine je šlo na Tirolsko. Po deželi so prekupevali razni kupci, ki so si s tem služili lepe denarce. Kdor tem ni zaupal, je nesel svoje blago v Ljubljano, kjer je bil glavni sejem na dan sv. Neže. Sejmarili so po ulicah, raznih dvoriščih in po gostilnah. Pa tudi tukaj je prišlo blago navadno zopet v roke prekupev, ki so plačevali cene, kakor je bilo prav njim in ki še daleko niso dosegle resnične vrednosti blaga. Vsako leto so bile tako za naše lovce, če pomislimo na skupnost, izgubljene ogromne vsote.

Ko se je ustanovila »Divja koža«, ki posluje po vzorcu velikih kožuhovinskih tržišč, so prekupeci večinoma odpadli. »Divja koža« deluje v korist lovstva brez kakega posebnega lastnega dobička; le za kritje svojih režijskih stroškov si zaračuna neznaten odstotek od izkupačka za prodano blago, kar seveda prekupevalcem ne more zadostovati, če hočejo od tega živeti.

Dolžnost slovenskih lovcev je, da oddajajo divje kože svoji organizaciji in jih ne prodajo podeželskim prekupevalcem, ker s tem škodujejo sebi in skupni stvari. Čimveč blaga se zbere na dražbi, tem večje število kupcev pride iz naših krajev in iz inozemstva, ki plačuje svetovnemu trgu odgovarjajoče cene.

Gremijalna trgovska šola v Novem mestu.

Tukajšnja gremijalna trgovsko nadaljevalna šola je pričela šolsko leto 1930/31 v torek 14. oktobra t. l. Letos je odprt prvi razred, ki ga obiskuje 6 vajencev in 13 vajenk.

Poučujejo na šoli: velezaslužni g. Anton Menič, ki je obenem voditelj šole, zemljepis (1 uro na teden); strokovna učiteljica Andrejčič Olga, računstvo (2 uri); strokovna učiteljica Štrbenk Karel, slovenščino in lepospisje (2 uri). Vse tri učne moči so nameščene na tamkajšnji meščanski šoli. Dalje poučuje učitelj Borštnik Srečko z deške osnovne šole srbohrvaščino (1 uro na teden), bančni uradnik Lavrič J., korespondenco, me-

Produkcija boksita v Jugoslaviji in Nemčija.

I. D. piše v zagrebškem »Morgenblatt«-u:

Produkcija boksita v Jugoslaviji je v Evropi na tretjem mestu, v svetovni produkciji pa na četrtem. Najboljši boksit se dobiva v Dalmaciji in v Hercegovini. Letna produkcija dosega 100.000 do 120.000 ton. Izvoz je znašal:

1925: 4.485 ton v vredn. 1.589.353 Din,
1926: 486 ton v vredn. 239.970 Din,
1927: 97.300 ton v vredn. 10.902.779 Din,
1928: 53.704 ton v vredn. 8.460.200 Din,
1929: 64.259 ton v vredn. 7.843.870 Din.

Vidimo, da je vrednost od l. 1927 na leto 1928 relativno zelo narasla, od l. 1928 na l. 1929 je pa zopet padla, ker smo dobili za večjo količino manj denarja. Glavni odjemalec jugoslovanskega boksita je Nemčija; l. 1928 na primer je izvozila Jugoslavija v Nemčijo ca. 42 tisoč ton boksita, torej več kot tri četrtine vse izvožene količine. Zveze jugoslovanske boksitne fabrikacije z Nemčijo datirajo še iz časa vojske. Pride k temu še okolnost, da je industrija aluminija skoraj v vseh evropskih deželah še tako mlada, da redni uvoz iz Jugoslavije v te dežele še ni prišel prav v poštev. Šele nekako eno leto n. pr. se zanima za našo boksitno produkcijo Amerika in si skuša ustvariti pri nas boksitno bazo. Ti poskusi so se v zadnjem času pomnožili, skupaj s splošno pomnoženim zanimanjem Amerike za Jugoslavijo. Tako so sklenili ameriški industriji z Adria-boksit d. d. v Drnišu dogovor, da ostane tamošnja boksitna produkcija s ca. eno četrtino pridržana

MEDNARODNI TRUST ZA DRŽAVNA POSOJILA.

V New Yorku razmotrivajo načrt ustanovitve velikega mednarodnega trsta, ki bi financiral državna posojila raznih držav in bi mogel zadovoljiti kreditno potrebo teh držav. V Ameriki naj bi nastal na novo velik trg za mednarodna posojila, eventuelno s francosko udeležbo. Torej bi igral francoski kapital na mednarodnem posojilnem trgu zopet veliko vlogo.

TRI PETINE ZLATA V ROKAH U.S.A. IN FRANCIJE.

Ameriške zlate zaloge so se v teku prvih desetih letošnjih mesecev pomnožile za 173-6 milijonov dolarjev in so znašale na koncu oktobra 4529-9 milijonov proti 4376-4 mil. 31. oktobra 1929. V tej zvezi beremo, da kontrolirata Francija in USA skupaj že ca. 60 odstotkov vseh svetovnih zlatih zalog.

SINDIKAT ZA EKSPORT VINA NA OGRSKEM.

Po raznih brezuspešnih poskusih zadnjih let, da bi se dvignil eksport vina iz Ogrske, se je odločila ogrska vlada sedaj za nove odredbe. V skupnih posvetovanjih z vinskimi interesi so sklenili ustanoviti eksportni sindikat, ki bo izvedel ves izvoz ogrskega vina. Vlada bo osnovala garancijski sklad in bo dovolila pri eksportu dalekosežne olajšave.

RUMUNIJA PRODAJA FRANCIJI KORUZO.

Rumunsko trgov in industrijsko ministrstvo je ukrenilo odredbe za izvedbo nove trgovske pogodbe s Francijo. Tri točke omenimo: Iz Rumunije se eksportira v Francijo 80.000 ton koruze; kontingent je dovoljen samo Rumuniji; osnuje se direktna črta, v prvi vrsti za pomorske Transporte. Slednjič so vzeli v načrt ustanovitev francosko-romunske družbe za prodajo rumunskega petroleja v Franciji.

NAKUP ŽITA V BOLGARIJI S STARI BANKOVCI.

Da se izogne nevarnosti krize, ki bi mogla nastati s poslabšanjem trgovine v poljedelskih produktih, hoče pokupiti bolgarska vlada ves letošnji pridelek po zvišanih cenah, a z bankovci, ki so vzeti že iz prometa. Ti bankovci bi ne veljali kot tekoče plačilno sredstvo in bi jih mogli porabiti kmetje samo za plačevanje davkov.

ČESKE MALE PIVOVARNE SE HOČEJO FUZIONIRATI.

Zveza čeških malih in srednjih pivovarj je stavila vladi in zadevnim korporacijam predlog, naj bi se vse te pivovarne združile v mešani gospodarski delniški družbi, v kateri bi bila država udeležena s 40 odstotki. Sprejem pivovarj v delniško družbo bi se izvršil na način, da se izplača dosedanjemu lastniku, ki ostane še nadalje upravitelj, 40 odstotkov cenjene vrednosti pivovarne v gotovini, 60 odstotkov pa v delnicah družbe. Upravni svet delniške družbe bi obstojal v 60 odstotkih iz do-

sedanjih lastnikov pivovarj, v 40 odstotkih pa iz članov, ki jih imenuje država. Glavnica bi znašala okoli 180 milijonov Kč.

BANOVINSKE UPRAVE IN GOSPODARSKA VPRAŠANJA.

Novosadska TOI je naslovila na upravo Donavske banovine vlogo, naj se k sestavi banovinskega proračuna pokličejo zastopniki gospodarstva. Zbornica opozarja posebno na sedanjo agrarno krizo. Potrebno je, da se spričo nameravanih javnih del in njih financiranja iz davščin zaslišijo tudi zastopniki davkoplačevalcev. Kakor se sliši, bo banovinska uprava to pobudo upoštevala.

RUSKE ŽITNE ZALOGE SO IZCRPANE.

Po poročilih inozemskih časopisov so se v zadnjem času ladje, ki so odšle v ruska pristanišča v Črnem morju, da prevzamejo prevoz ruskega žita, namenjenega za izvoz, vrnila prazna v domača pristanišča, češ da so se ruske žitne zaloge docela izčrpale. Ta vest je dobro vplivala na kupčije z žitom, posebno na romunskem žitnem tržišču.

NOVA UREDITEV OTOMANSKIH DOLGOV.

Turčija te dni zapadlih obresti otomanskega dolga ni docela plačala. Obvestila je upravo dolgov v Parizu, da je nakazala samo eno tretjino zapadlega zneska. Turčija poziva upravo, da nakazani znesek dvigne in odpošlje v Angoro v svrhu sporazuma za novo ureditev vprašanja svojih dolgov svojega zastopnika. Francija, ki se v to vprašanje do zdaj ni vmešavala, je zahtevala po svojem poslaniku v Angori pojasnila. Turška vlada mu je izjavila, da ne more izpolniti vseh prevzetih obveznosti, upa pa, da bo Francija vplivala na pariški svet za ureditev otomanskih dolgov, da bo pristal na ugodnejše pogoje.

TRI DNI IZ AMERIKE V EVROPO.

United States Lines bodo zgradile dva potniška parnika po 50.000 ton, ki bosta imela priprave za pristajanje in odhajanje aeroplanov. S parnikoma, kojih hitrost naj bo še večja od hitrosti »Breitena« in »Evrope«, hoče ameriška vlada, seveda s pomočjo donošalnih in odnashalnih aeroplanov, uvesti tri dni trajajočo poštno službo med Londonom in New Yorkom.

DIREKTORIJ ZA ZNIŽANJE CEN V NEMČIJI.

Vlada je imenovala poseben odbor v svrhu izvedbe akcije za znižanje cen. Ta odbor je nekakšen direktorij, bo imel posebna pooblastila in bo izvrševal neke vrste diktaturo. Predsedoval mu bo državni kancelar. Med drugim mislijo na posebne ukrepe proti kartelstvu, dalje v vsej resnosti na izločitev prekupovalne trgovine, torej na direktno preskrbo konsumenta od strani producenta. Konsumna društva naj bi ob koncu leta plačevala svojim članom dividende. Poceni naj se cestna železnica, plin, elektrika itd., prav tako tudi državna železnica in državna pošta.

Krah v bencinu.

V zadnjem času se opazuje stagnacija v avtomobilni industriji po vsem svetu, vsled česar so se razmere na trgih bencina bistveno poslabšale. Sedaj se opaža na svetovnih trgih povsod najhujši konkurenčni boj. Ameriški eksportni bencin se ponuja sedaj v prvi kvaliteti po 7 cents za galono, v srednji kvaliteti po 5 in pol, dočim so bile cene prej povprečno za 50 odstotkov višje. V Evropi pride k temu še odpoved dogovorov glede produkcijske omejitve in glede enotno organizirane prodaje v Romuniji, iz česar je nastala tam nadprodukcija, ki si skuša krčevito dobiti prodajnih trgov.

Tu podajamo seznam cen za bencin, kakor se prodaja pri cestnih sesaljkah. Cene so bile, v dinarje proračunjene, sledeče:

	Sredi avg.	Sredi okt.	Sredi nov.
	za 1 liter		
Dunaj	4-16	3-84	3-58
Praga	4-48	4-00	3-68
Berlin	7-44	6-93	5-20
Beograd	7-20	7-20	6-00
London	7-04	6-40	5-60
Bruselj	5-20	4-04	4-00
Pariz	7-84	7-20	6-00
Newyork	3-92	3-68	3-12

Vidimo, da so cene povsod močno padle, pri nas v Beogradu n. pr. od 7-20 Din na 6-00 Din, pa so vseeno še visoke, primerjane s cenami v Pragi itd., zlasti pa z onimi v Newyorku.

Pridobivanje pogonske sile iz notranjosti zemlje.

Američan Hodgson je izračunal, da je toplota v notranjosti zemlje 30 milijonkrat večja kot toplota vseh premogovnih ležišč na svetu, ki jih cenijo na 2 trilijona ton. Pri 10% izrabi 1 m² magne (diluvijalna žareča masa) bi dobili silo 60 milj. konj in to za celo leto. Ali bo mogoče to obistiniti? Korak, vendar neznaten, je že storjen, in sicer v Larderello v Toscani in v Sonoma County v Kaliforniji.

Še pred leti je bila dolina Larderello kraj, ki se ga je izogibal človek in žival. Danes tulijo sirene, brne dinamo-stroji in stoka parni stroji. Z malimi poskusi je dvignil ital. kemik, knez Piero Ginori Conte v Valle dell' Inferno, malo podjetje na sedanjo višino, ki proizvaja danes 10.000 K. S. (38.000 V). To električno podjetje preskrbuje Florenco in mnoga ostala sever. ital. mesta z električno silo in svetlobo. 12 dovodnih cevi ki so navrtane v globini 80—250 m, dovaja paro, ki se v posebnih čistilnih odtisih škodljivih kemičnih primesi. Para se vodi naravnost v turbine. Število dovodnih cevi se stalno večja. V obratu so trije 2500-K-W-agregati; napravo bodo v kratkem še povečali ter izpopolnili za izrabo dragocenih snovi, ki prihajajo enim s paro. Borova kislina, dobljena z zgoščanjem pare, se uporablja za izdelovanje boraksa, lojevčevega pudra in za milo; kalcijeve in magnezijeve soli, žveplovodik, metan in nešteto drugih

kemikalij izkoriščajo, ki prihajajo s paro iz zemlje. Vse te snovi prinašajo podjetniku najmanj toliko dobička kot para sama.

V Sonoma County v Kaliforniji, kakih 100 km od San Francisca, črpajo paro iz zemlje za pogon turbo-generatorjev. Inženjerji obračajo pozornost na pokrajino, kjer bi lahko vrtalni stroji in naprave dosegli paro. Takih predelov zemlje je dovolj: srednja Italija, Islandija, Alaska, Nova Zelandija, Japonska in Južna Amerika. V vseh delih sveta so mesta, kjer sliči skorja zemlje samo papirju, kjer v nekaj metrih globine divja ogenj in čaka neizmerna sila notranjosti zemlje samo na človeka, da jo osvobodí ter uporabi v svoje dobro.

TEČAJ ZA PRŠENJE BARV V LJUBLJANI.

Na prošnjo interesentov se sporoča, da se pristojbina za tečaj za pršenje barv na kovine in les, ki se vrši od 3. do 13. decembra v livarni tehniške srednje šole zniža na Din 50— za mojstre in Din 25— za pomočnike. Prijavni rok poteče v soboto 29. 1. m., izjemoma se sprejemajo prijave še ob otvoritvi tečaja 3. decembra ob 8. uri jutraj. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani.

Rekordna dividenda Standard Oil Co. V sedanjih časih splošne gospodarske depresije smatrajo v Newyorku poslovno poročilo družbe Standard Oil kot svetlo točko in kot upapolno znamenje za bodoče gibanje navzgor. Standard Oil naznanja, da bo razdelila letos delničarjem na dividendah v gotovini 286 milijonov 666.728 dolarjev! Ta vsota predstavlja nov rekord in prekaša lansko za dobrih 17 milijonov dolarjev.

Dobava prodaja

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. decembra t. l. ponudbe glede dobave 480 kg žičnikov, 2300 kg železne pločevine in 100 kg žice; do 6. decembra t. l. pa glede dobave 800 kg bakra v drogih; do 9. decembra t. l. glede dobave 17.500 komadov vijakov, 2000 komadov zakovic, 5000 komadov podložnic za vijake in 18.500 komadov zatikačev. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. decembra t. l. ponudbe glede dobave pločevine, cinkovih trakov, žice, jeklenih vrvi, vijakov, kositra, svinca, jeklenih krtač itd. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave 8000 kg cilindrskega olja. — Direkcija dr. rudnika Kakanj sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 12 parov nepremočljivih čevljev. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

- KNJIGOVEZNICA - K. T. D. LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE
ŠTRACE
JOURNALE
ŠOLSKE
ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE
KNJIŽICE
RISALNE
BLOKE
I. T. D.

== IZDELUJE SOLIDNO ==
KLIŠEJE

VSEH VRST PO-FOTOGRAFIJAH
ALI-RISBAH-V ENI ALI VEČ BARVAH
== KONKURENČNE CENE ==
KLIŠARNA ST. DEJ LJUBLJANA
DALMATINOVA ULICA ŠT. 13

Veletrgovina

A. Šarabon
Ljubljana

priporoča

Špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke - Raznovrstno
rudninsko vodo

Lasna prašarna za
kavo in mlin za diša-
ve z elektr. obratom
teniki na razpologo!

Račune, memorandum, cenike,
naročilnice v blokli s poljubnim
število listov, kuverte, etikete in
vse druge komercialne tiskovine
dobavlja hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

TELEFON 252 — Za večja naročila zahtevajte proračune!

KUVERTA
DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2